

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS :
belső magyarutca 408 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara önégyedre 3 ft. o. d. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. d. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegző. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL :
Könyvpatona, STEIN J. könyvkereskedése.

M.-Vásárhely, nov. 6-kán 1861.

(D) Némely urak azt hiszik azért, hogy a magyar királyság területének szentesített alkotmányát elárulják, mentve leendően azon következményektől, melyeket az ezen alkotmányt nélkülöző helyzet természetesen von maga után. Az ily emberek kacérkodnak ugyan a hatalommal, de csak úgy, ha az szigorát csak a magyarokon gyakorolja.

Nagyon szeretnék ezen urak szurony között látni mindnyájunkat, a kik az uralkodó hatalomnál alkotmányunk teljes rehabilitációjáért zörgetünk; de csak úgy szeretnék ezt, ha a triumfenet élén magok vihetnék a diadalmas sárga-fekete zászlókat.

Szerencsétlenségükre azonban azon rendszernek, mely minket nyom, legalább annyi erénye van, hogy céljai kivételében a reá nézve hízog irányában sem tesz megkülönböztetést. És habár nincs kárörmiünk másnak szenvedésén, azt legalább becsületes dolognak tartjuk, ha az abszolút hatalom ugyanazon okért nem csak minket vesz üldözöbe.

Bizonyosan, hogy mi éppen úgy tudjuk mint a Gesammtmonarchia eszméjétől legelkébbtől embe- rek, hogy a birodalom pénzügyeinek, — melyek túlon-túl nagyok — a népek adója által kell fedeztetniök, bizonyosan, hogy a magyar nemzet akkor, a midőn koronás királya bizalommal szólítandja fel őt, hogy ős joga szerint szavazza meg a pénz- és vér-áldozatot, melyet a trón megtartása követel, nem fog szükkeblü lenni az évezred alatt megszokott polgári kötelek teljesítésében, s a hazafi és polgári áldozatok, s a királyi korona méltósága és tekintélye iránti tartozás teljesítésében nem megy soha nemzetünk tanácsot kérni Schmidt Henrich urhoz a „Herm. Zeit.“ szerkesztőjéhez.

Hanem, hogy e nemzet kötelességeinek teljesítésére felbuzduljon, fennről és két oldalról az irányában évezredek jogai által megalapított kötelek teljesítését igényli.

El lehet venni a pénzt és a szabadságot is erőszakkal, de hogy azt a nemzetek, és egyének önként adják fel legalább az elsőt, még Ausztria érdekében és a szebeni szászok sem teszik.

Ezen elmélkedésre a „Herm. Zeit.“ 112-dik számában levő legelső hirdetmény szolgált okul, mely az ottani város előjáróság által adatott ki, s melyben a városközség értesítettik, hogy mult hó 30-kán az adóhátralékérti katonai executio Szeben városába berukkolt.

E hirdetményben írva van a mit az elbámult „Herm. Zeit.“ nagy compact betikkel nyomtatott ki, miszerint : azon esetben, ha ezen kobzási rendszá- bálnak kívánt eredménye nem lesz, 14 nap elmul- tával egy bizottmány fog kiküldetni s ha a hátralékok akkor sem fizetnek meg, a katonai megszállás a városra nézve el fog rendeltetni.

A „Herm. Zeitung“ előszámlálja azon nagyszerű hűség jellemét, melylyel Szeben népe Ausztria iránt viseltetik, s nagyon zokon veszi, hogy mindjárt katonai erővel fenyegettetik e város, holott tudva lehet, hogy a nem fizetés nem a megtagadás okából történik.

Hja! Horvátország is ontotta vérét eléggé Ausztria mellett, kiment biz oda a katonai executio, hogy ontsa pénzt is, mert az állam nem vampir, hogy csak vérrel éljen.

A kérdés csak ott áll, hogy e pénz alkotmányos beleegyezésével-e a népeknek, avagy erőszakolt kényszerítés által fizetessék? Ha Schmidt H. ur oly kitartólag harcol Magyarország és alkotmánya ellen; ne vegye zokon, ha az adó nem alkotmányos uton exequatit Szeben városán is, ha al- kuba bocsátják országunk jogait, tünjék békén a vesztett szabadság minden következményét.

Vagy azt állítják tán : mi vagyunk ennek is okai, mert gátoljuk, hogy a Reichsrath szavazhassa meg az adót? és így az osztrák értelemben alkotmányos lehessen?

És azt hiszik önök, alább szállítaná-e Bécs, Szebennek vagy Kolozsvárnak adótartozását? azt hiszik, hogy ha a kicsiny Ausztria ezt a nagy Magyarországot jogszerűen is provinciájává tehetné nem

zsákmányolná-e ki még jobban is minden pénzt arra, hogy az osztrákok bürocratiáját dúsan fizesse, s kereskedelmét, iparát, gazdagon dotálja?

Azt hiszik, hogy törödnének-e szélső részek jóllétével, érdekeivel; azt hiszik, hogy a Gesammtmonarchia eszméjének nem legelőbb Erdély esnék áldozatul? Im mi lett pár évtized alatt Galiciából, hogy közvetlen az osztrák miniszterek által kormá- nyoztatott. A terményekkel gazdag ország zsidó lif- feransok kezébe jutot, s a nép, mely felszabadu- lásáért 15 év előtt összegyilkolta a szabadságot vé- delmező lengyel nemességet, odajutott ma, hogy heteken át nem eszik egyebet hammuba sült zab- lepényről!!

Im önök, kik már-már itt is a nép tudatlansá- gára támaszkodnak, hogy a történelmi kötés, a sért- hetlen törvények kapcsait leszaggassák, s szabad kezét engedjenek hazánk pénze s vére felett más távol eső tartományok érdekeinek; jól meggon- dol- hatják, hogy a szabadság chartáit szét lehet szak- gatni árulással és ötszáz ezer szuronnyal; de az ezt követő szolgáltságot aztán együtt kell velünk hor- dozniök, mint most, hogy együtt és egyiránt hor- dozzuk a katonai executio.

A fennehírt hirdetményt nem tárgyalhatja a „Herm. Zeitung“ a nélkül, hogy egy goromba meg- jegyzésben ki ne mutassa a magyar nemzet irányá- ban gyűlöletét, a midőn így szól : „kisértetbe jön- nének, hogy a főnnebbi rendszabályt előbb tartjuk magyar, mint osztrák rendszabálynak!

Ugyanezen észrevételek közt olvasunk egy szebeni élezet, mely ezen hirdetmény folytán kelet- kezett; e szerint egy valaki azt jegyzé meg a főn- nebbi hirdetményre „Jetzt werden die Blanquetten für den Eintritt der Sachsen in den Reichsrath gedruckt.“

Lapszemle.

A toryszellemű angol „Presse“ egyik közelebbi szá- mában, a bécsi lapok által kétségbevon azon hírre vonat- kozólag, miként a francia és osztrák kormányok között alkudozás folya Velenczének békés utoni átengedése iránt, többi közt ezeket írja : „Biztos alapunk van feltenni, hogy ezuttal a tudva levő eseregyet nem fog úgy visszautasí- tatni, mint ezelőtt történt. A velenczei és magyar kérdés valóban nem hagyhatók tovább megoldatlanul. Békés vagy erőszakos uton, jövő tavasszal meg kell oldatniök. Ha egy- szer a velenczei kérdés el lesz igazítva, Ausztria megér- sitheti állását Magyarországi irányában, s észélyes enged- nyek által létrehozhatja e királysággal kibékülését. Ellenben az eddigi határozatlan váró politika terén megmaradás sa- latalatlanul egy jövő tavasszal kitörendő új háborúra vezet- ne. Már régebben közöltük, miként a francziák császára, hogy Franciaország válságos helyzetét még jobban ne sül- lyosítsa, el van határozva, a római kérdést in statu quo hagyni, s azt tanácsolta az olaszoknak, hogy minden ki- vánságaikat Velenczére összpontosítsák. A magyar forradalmi párt e felhívásra Kossuthnak a „Perseveranza“-ban közölt levelével felelt. Ekép Ausztria eléggé figyelmeztetve van. Az ő teljes megsemmisítése, úgy látszik III. Napoleonnál foly- vást mindinkább elhatározott dolog. Ha e célját Olasz- és Magyarországnak közös és nyílt fellázadása által elérheti, annál jobb. Még inkább tetszenék neki, ha az olaszok és magyarok legyőzetnének. Mert akkor Franciaország segít- ségikre sietne, újból egy „eszmeháborút“ kezdene, melyből végre egy terjeszkedési háború fogna kibontakozni.“

Fokszán, oct. 20., 1861. — Szerkesztő ur! Ön való- szintűleg politikai újdonságot kíván. Érdekesebbet alig írha- tok, mint a mi itt ma közbeszéd és gyanitványok tárgya. Kuza fejedelem muszka czár ő felségéhez nevenapjára tisz- telgő küldöttséget küldött. Ennek elnöke Florescu tábor- nok szokatlan kinttatésekből részesült. Tiszteletére hadi- szemle tartatott, s ebed alatt a czár jobbján ült. Toaszok alkalmával a czár Moldva-Oláhország uniojáért emelt pohar- at, mit ő felsége — úgy mond — szívből ohajt. Ugyanis az unio idegen fejedelem alatt levén létesítendő, mi termé- zetesebb, minthogy az orthodox nemzet orthodox fejedel- met kíván, s ki lehetne olyan illetékesebben, mint — egy orosz cs. herceg? E naivságnál alga kevesebb érdekel bir következő esemény. A krimi háború alkalmával Duka nevű oláh tiszteendő ur önkéntes legiöt gyjtött a keresz- tényiség védelmére, csapatjával a muszka seregben örnagy- ranggal szolgált. Azóta Jassiban pihent babérain. Mult hóban valami nyúlós póre levén, a miniszteriumnál végre- hajtott követelt. Lehet, hogy a miniszter ur hatalmasan utasította vissza; de ő fölülkerekedve, a kormány ellen bántal- makkal kelt ki; minek következtében elfogatására parancs adatott. Azonban a tiszteendő örnagy még nem felede hősí pályáját, s poroszlói ellen fegyverrel védve magát, közülök hármat elejtett. Bajából végre is orosz interventio mentette

meg és hősisége jutalmul ezredesi rangot, meg Szent Vladimir érdemrendjelt nyert. Az eljárás eléggé jel- lemző volna, ha oly hiteles, minő épületesnek vallják.

Végre a Moldva-Oláhországban inségeskedő hazánk- fiai jalkiáltása is elhatott a trón számolyához. De ez is csak német kürtön jutbatott a kormány füleibe; itt létező szász atyáinkiai tevének meg a vádak iniciatíváját.

Emlékeztetik ön egy társlap minapi számából azon tudósításra, mit a bukuresti levelező az itteni consulat- és starostenwesenről írt. Hogy pár év előtt a nyak- vasalt és járomba kötözött földieink lovas poroszlok korbá- csai előtt bukácsolva a Prabhova hegyi zuhatagba fultak, s az atyáskodó oltalomról vértanuságot tettek; csak ráadás ama gonoszságokra, mik a legfelsőbb hatalom ürve alatt itt elkövetettek. Ugy értesülök magyarjainktól, hogy még csak imént mult télen is csupán Buzes városból 36 küldetett nyakvason, kik között kettő az uti kinzástól meghalt. E nemtelen eljárás intézője méltó, hogy megemlítsessék, neve: Csernahorszký, egy hienzből lett német, ki már ma- gát magyarnak vallja; de ez esetben örömmel kell megjeg- yeznünk, hogy nyelvünket nem tudja sat. A szászok ma- gán és hirlapi vádjai folytán tehát a Starostiakra inquisitio indult ki Bukurestből. A kanzler ural tegnapelőtt magam beszéltém, s csodálkozom kelle azon állítására, hogy ma- gyar részről még egyetlen vád sem ment be. Angyal türe- lemmele bírnának földieink. Vagy a mi rosszabb, tudják, hogy panaszuok ezerszer lenne megtorolva. Biztos tudomásom van, hogy egy kereset alatt egyen éjjel futott előbbi jöltevője hajlékába, sirva panaszolván : „Képzeld uram! mily híve valék kormányomnak; saját legjobb bá- ráimat elárultam neki — mégis így bálnak velem!“ (Oh fájdalom!) De még e nem elég; hanem a jeles férfin a Consulargebührenekből jó summat el- költött, s most kölesön kér, hogy helyreíthesse! Holott ily kölcsön megfizetésére még a nagy harang is elnémul. Ily köztöni valók vasalják nyakon hazánkfiait, kik közül néhá- nyat ez országba jöttemkor magam borzalommal láttam. Ki voltak kelve becsületes képeikből, mindenki gonosztevőknek tarthatá, s úgy gondolám, hogy büneikhez e bánat mérve, talán nem is elegendő lakolás. Azóta meggyőződtem, hogy nem úgy van. És utána jártam, hogy egyetlen európai ha- talom sem bának ily atyailag alattvalóival. Az illető lé- zengőknek nem egyéb a bűnök, mint, hogy jobblét remé- nyében olykor, passe a port nélkül átszállongnak a hegyen; itt aztán, melyiknek képe vagy marka törvényes elő- járóinknak nem tetszik, kénytelen kelletlen megteszi a fen- nebb leirt sétat. Ez alkalommal tehát figyelmeztetem nem- zetemet a nem ismert Starostenwesenre. Éppen most, égető jogküzdelmünk közepette, szükséges elmondanunk a világnak méltatlan szenvedéseinket.

A Starosta, tisztelt nemzetem, Románia kerületei- ben egy-egy teljhatalmu kényur, kivétel nélkül minden es. kir. alattvaló fölött, mely ellen — ut figura docebit — még protestálni is rettenetes bün. Egy osztrák hivatalnok, fi- zetés nélkül, ki azért fényt üt, még pedig csaknem kizáró- lag kiszárguló földieink véres verejtékeiből. En nem hit- tem volna, hogy most létezhesen államhivatalnok fizetés nélkül. De őt maguk állítják. Mivel tehát bukuresti kollé- gám a tudósítását orrot kapott, számoljunk mi szárazon: Fokszánban a két részre van két Starost. Vegyük csak az egyiket. Ez meg van áldva nyolcz gyermekkel; ezek, ő és neje összesen tíz fő; tegyük, hogy havonként csak két-két aranyba kerülnek — 20 arany, egy actuar fizetése 2 arany, szakácsné, szobaleány együtt 3 arany, ezek egyéb ellátása fejenként 2 arany; 6 meg 5=11, az előbbivel tesz 31 ara- nyat. Minap vett kocsi, két lovat 60 aranyon, mely a ko- csissal együtt egy év alatt éppen oly összeget emészt fel. Ez utóbbi 60 arany és az iménti 31, 12-szer tesz 432 ara- nyat. Ez mostani pénzsámításunk szerint az arany darab- ját 6½-el véve 2808 frt. Ugy fű a szél, hogy renumera- tio néven kap évenként 200 frtot; no tehát, ez meg van érdemelve. Kérdés: a többi mulhatatlan szükséges 2600 frt honnét kerül ki? Megmondhatják keservesen itt tévelygő széklő atyáinkiai. És bebizonyíthatom én.

Bukuresti kollégám főleg azt panaszlá el, hogy ilyen, nyelvünket egyáltalán nem tudó hivatalnokok oltalmaz- zák a hazánkból átszállongó, jobbára magyar alattvalókat. Erre tudjuk, az lenne felelet, hogy magyar nem is alkal- mas ily lényeges államhivatalra. A nyakvasra vonatko- zólag úgy értesülénk, hogy a bukuresti consulátusnál ké- szzen vannak szekerek a vétkekek átszállítására; de azok alkalmazása kényelmetlen; már tudniillik: a nyakvas- hoz képest. E többnyire cs. katonai altisztekből lett kis ki- rályok három arany-csillaggal, nemcsak hogy kegyetlen szarnokok; hanem tudatlanságukban tökéletes jogukban is hiszik magukat; holott a képviselt kormányt jóvátehetlenül compromittálják. Mert hiszen nemcsak abban vétkeznek ök, hogy hivatalos állásukban a joggal, igazsággal visszaélnek; hanem irányunkban kivált azzal, hogy nemzeti létünk, hite- lünk ellen cselszövényeznek; minek eredményeül csak azon kegyeleles eljárást említem föl, melyből az itteni nép any- nyit tud, hogy a hegyen túl mindjárt Ausztria kezdődik mi pedig mind németek vagyunk.

Ez elnemzetietlenítés elég boszantó ránk magyarokra; nézt. Mégis nem ez a legrosszabb; sőt a társadalmi rend és mindenkor kormány érdekében nem kárörömmel, hanem valódi sajnálattal kell kiemelnünk, hogy e kormány teljeha- talmu egyének némelyike erkölcselensége által közbotrány,

közmevetés, közneveltség tárgya; mi sem a hazának, sem magas kormányának tisztességére, annál kevésbé válik a hű alattvalók épülésére. Ismerünk egy ilyet, ki hivatalos eljárásai közben fajtalanokdásért városról városra elpáholgált; ki mihelyt egy vezeklést könyög, mindjárt más hasonló megérdemelésre indul. Egy ily hivatalnok nem tűntethet tekintélyt; az ilyen csak utatlatot gerjeszt. Az ily szomorú dologt azért kényszerülünk közvilágra hozni; mert az egy vigyázó kormány figyelmét ki nem kerülhet, még sem jött évek óta orvoslása. Talán mára elég is az exoseumból! Isten önökkel, hazánkkal! O. J.

Vajda-Hunyad, nov. 4. Nem valami ritka újságot akarok közölni a t. szerkesztő ural, hanem csak egy oly dolgot, mely ugylátszik országsszerzte közönségessé lett, értem a katonai executiót. Ezen fűtővis rendszabály áldásait mi is élvezük néhány naptól fogva; Ugyanis a fizetni nem akarók vagy nem tudók, egy vagy két katonával tiszteltetnek meg mind addig, míg az adóhátralékot meg nem fizetik; természetesen a tiszteletből oda küldött katonák illendő szállást, eledelt és még napidíjt is kell kiszolgáltatni. Ezen eljárás annyival nyomasztóbb városunk szegény lakóira, mivel a múlt évben két rendbeli káros jégeső pusztította volt el mezeinket és szőlőinket, és az idén is, részint a késő tavaszi hóharmatok, részint az egész nyáron és őszön tartott rendkívüli nagy szárazság miatt gabona és bor igen kevés, gyümölcs pedig éppen semmi sem termett. Nem kecsesgétők a jövő év termékenysége iránti kilátásaink is, a mennyiben még az őszi vetést a szárazság miatt megtenni nem lehetett és a helyet-helyet elvetett magokat is az eső hiánya miatt veszély fenyegeti.

Csakugyan mindent összevéve, mi is elmondhatjuk a nagy költő szavaival: „Megnehezült az idők viharos járása felettünk” és méltán ohajtjuk, ugyan azon nagy költőnk jósátának teljesülését, melyben biztat, hogy: „jóni fog egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez száz ezrek ajkán”!

Egyébaránt vidékünkön a néphangulata csendes, s a jövő bizonytalanságáért aggodalom, s a jobblet iránti vágy tartja általánosan a kebleket elfoglalva. gs.

Sz.-Somlyó, nov. 6. Kraszna megye is megtartotta volna novemb. 4-én havi választmányi gyűlését, ha a korlátnoki 15,621 sz. körrendelet közbe nem jött; azonban az érdekelteket rendelet, ha mindjárt a politikai egyengetelen útján jutott is a megyei többség tudomására, s ennél fogva sokaknak nem is tetszett; de mivel helyre hozni nem lehetett, a gyűlést meg nem tarthatta. A meg nem tarthatás oka az elnökség részéről az őszinte becsületesség hazafiság, mely inkább ekarta magát, mint egyeseket a kormány s a közvélemény előtt compromitalni, a választmány részéről a félreértés. Egy az nap követelt confertencia majd az elkeseredés ösvényére vezette mind két felet, de a mindkét részről felismert haza iránti szeretet a további teendők szükséges előintézkedése útjára vezette a meghasonlani különben sem hajlandó kedélyeket; átlátva azt, hogy a helyre nem hozható lépés feletti elkeseredett vitakozásnál sokkal észszerűbb leendő további teendőkbe tartani versenyt a haladó hazafisággal. Ez okból meggyőződve arról, hogy további rendeletig a megyei nyílt gyűlések megakadtak, s a tisztviselőseknek egybekötöttése a megyei gyűlésekkel megszűnt, a tisztikar még az nap fogalmazott s aláírt egy oklevelet, melyben kijelenti, hogy minekutána az a kotmányos megye alkotmányos tisztviselői nélkül fenn nem állhat, a tisztikar kifolyása lévén az alkotmányos megyének, ha a megye felügyesztetett, a tisztikar is magát felügyesztettné s nem létezőnek tekint. Minthogy azonban rögtön lelépésével a tisztikar a személy- és vagyon-bátorságot veszélyeztetné, e tekintetben működését folyó év dec. havi 2-dik napjáig folytatni fogja, ha a megyei alkotmányos széklet addig vissza nem állítatnék, akkor pedig, de addig, ha Kraszna megye alkotmányos elveivel ellenkező eljárásokra kényszerítettnek, hivatalos eljárását rögtön félbe fogja szakasztani, addig is ezen felmondását tudatja főispán ural.

Ezen nyilatkozatot főispán ur elvárakozással fogadta az összes tisztikar előtt, s érzelmeinek tolmácsolását találva fel a tisztikar nyilatkozatában egy comitívában kijelentve, hogy maga részéről is a tisztikar által fellépett elvekhez tökéletesen, úgy lemondásokhoz is csatlakozik, felkűldötte a n. m. korlátnok urhoz. Mi fog eredménye lenni? később tudjuk meg.

A polgári s bünyefitő törvényezikkek is, melyek különben az említett nyilatkozathoz tetlegesen csatlakoztak, külön representáltak a kir. helytartótanácsnak, hogy a további teendők véletlenül ne lépjek meg. Ugy szintén hivatalos működésük állását az országbírói hivattal is tudatták. r. l.

Árkos, nov. 3. — Alkalmat veszek köz- és magánéletünk köréből viszont különböző adatokkal szolgálhaini:

Legelő jó, mert ez vidékünknek leginkább megoltalmazta, a császári adó törvénnyel behajtása. Ennek hű végrehajtói két ízben léptek fel: először némely helyekre bebocsátattak, többnyire kevéssel megelégedtek és eltávoztak; hihetőleg így voltak utasítva, csak hogy a feladatot valahogy megkezdhessek, melyhez, úgy látszik, ovakodva nyultak, s hogy a népből a tárgy iránti ellenzést elszelidíthessék. De már másodsor bátrabban, határozottabb és makacsabb követeléssel léptek fel octoberben, beszédtek az évi illetékvét 3/4 részét és ennyit mindenkül; a kitől lehetett, az egész évt is; legelőször is kintőlök küldték az értelmiségre, főbb birtokosokra s lelkesekre a körfalvakban jól meglakmározottat zsandárokat és katonákat. A nép ellenszenvét különösen fokozta az, hogy az executoria commissio megengedte saját fedezete védszárnyai alatt megjelenni a finánczokat is, kik is ott, hol a nép töltök megijedett, accis czim alatti motázásokra és követelésekre vetemedtek; de a hol a helyi előjáróság, mint Árkoson is, szoros kérdőre vette őket, semmi utasítást nem tudván felmutatni, onnan elkötrődtek, érdemlett szidalmak és gúnyoszavak kíséretében. Az adóbizottmány környezete a népet több helyeken azzal biztatta, a mit már egy bécsi rendelet megczáfolt, hogy t. i. az

1862-ki cs. adónak még magasabb pótléka leendő. Már most mindennap várjuk a kalendáriomtól elfutamodott osztrák év kitételével a 4-dik részlet-adó felhajtására az erőszak ismételt fellépését; azaz, hogy mi bizony, Isten látja lelkiunket, nem várjuk, hanem csak nem kételkedünk felőle.

Azonban itt minálunk az adófelhajtással farkasszemet néz egy tavaszi megebizottmányi életkérdéses határozat, melynek értelmében a cs. adó 8-ad része a megyei tisztikar fizetésére felszedetett, oct. végeig érve, hat óra. Erről a cs. adóöröszakoló bizottmány szót adott, hogy a 4-dik részletbe betudandja; majd meglátjuk, a Jér. 13: 23. szerint leendő e szöbevéltásuk, vagy pedig a Sirák 12: 8. 9. szerint vegyük?

Ebben elmondám a megyei tisztikar fizetésének az alkotmányosság (!) kezdete óta félévi történetét. Nagyon igaz itt: „Gondoskodj magadról, s Isten is gondoskodik rólad!” (de másképp nem is) Ezen ma elvitázhatlan, ezen Bécsben irányunkba balgatagulat autentizált elvből kiindulva, megyei bizottmányunk, alig tengődő létele 2-dik felévére nézve, mely tegnapelőttől számítottak, úgy intézkedett vala legközelebbi gyűlésében, hogy a tisztizetés az adókönyv kiterítésével vétecsék be a községek, ezekre bizatván az őket illetendő részlet keblit hatóságilag kiállítási módja. Ez iránt a nép jól van hangolva s a községekkel el is fogadva, azon legfélelmesebb eshetőségekből indulva ki, hogy ha a megyei tisztikar fizetésihiányában lemondani kénytelen lenne, a népeknek viszont csak az éjj madaraival és jelenleg jól megékeztet, de akkor viszont elbátrova megszaporodandó gonoszlévőkkel gyűlne meg a baja. Erre a nép reámondja: Fizessük tisztjeinket, mert magunkért fizetjük!

A márhavészről vidékünkön azt irhatom, hogy néhol szűnni, másutt terjedni kezdett. Új esetek: Bikszádon és Várhegyen. Kovászáról átment Vajnafalvára is egy fejős bihal, melyet tulajdonosa akart titkon odavive megmenteni, de a mely már a vést elkapta volt. Baróthon egy orvos sokat gyógyít ki, darabját 5 ujrtért; s ha csakugyan elkárosul a marha, az orvoság árát nem követeli: ott közlebről naponként 80—90 beteg marha volt.

Őszi vetéseink bőven elég esőnyirokkal kedvezőleg tétethettek, már a későbbiek is szépen kelnek. Ha az idők kedvezendek, lehet jó aratás; de addig még mennyi aáltozik az idő jobbra balra. Jó az Isten, nem hágy el!

Gabonák piaci ára S. Sz.-Györgyön köhle váltó fűban: Tisztabúza 17 ft. Elegy 14 1/2. Rozs 13 1/2. Árpa 10. Bikköny 8. Törökbuza 12. Zab 6 1/2. Pityóka 2 ft 12 kr. Hús fontja 18 kr. váltóban.

Vizsont elesett egy 530 fontos medve a bodoki erdőn, mely 31 marhat károsított el; lötte Árkosi Barabás Áron.

Egy nevezetes eset: Szarazárton egy kaláka tisztelésen egy ember azt mondá a másiknak: Ma a lovat ellopom! Ennek pár lovát kis fia távol legelőn őrizte; kihez elment gyorsan egy kiegyenesített kaszával megnyevezte. Ott elaludt. De fia rögtön felkeltötte, mondván: Viszik a lovakat! Mig az igérkezett priók a lóra ilhetne, amaz a kaszával odaérkezve, halálra összevagdalta s a tényit illo helyre bejelentette. Közli: Kiss Mihály m. k.

Bereczk, november 2. A múlt hó elején közöltetett e becses lapok hasábjain egy czikk, melyben a városunkat sújtó csapások sorainak nagyobbjai fölemittetének és a szenvedett, nagy károkozta keservek s fájdalmas panaszok tolmácsolása megközelített.

Most ismét kénytelenek vagyunk szívünk fájdalmas kitörésének tért nyitni; mert minél inkább érezette a sors vadduhsa vas karjának kemény sujtásait: annál inkább növekedett fájdalmunk gyötrelme. De növekedik főképp most egy új csapás kezdetével; minthogy ez osztrák alkotmányos életben városunk elszegényedett lakóit megszálta a katonai executio a nélkül, hogy tekintetbe vétecsék volna az iszonyú károk, melyeket főleg a marhavész nagybani dúlása által szenvedtünk s szenvedünk.

A szomszéd Lemhényben 30 katoná 6 zsandár kíséretében egy hét alatt a szorongatott néptől felszedte a három rész adót; miután pedig még 40 forint executio költségét is föleskirtak Bereczken általmentek Sósmezőre a románokra s itt is feladatuk végrehajtához fogtak. Nekünk bereczkieknek már enyhült szívünk fájdalma, mikor városunkat megkímélve s kérelmünket a terhes elviselhetlen adó hátrább halasztása iránt megballgattatni véltük. Azonban képzelhetni a népek rögtön megletetését, a mint m. hó 31-ken délután 30 katoná s 6 zsandár a város háza előtt rendbe állva várta be az adóbiztos Zimmermann urat három tagtársával, kik szerencsés megérkeztek után a város-házba lépven a tanácsot in corpore találták s követelték a főbíró urtól a tabellák kiadását. De a főbíró ur kijelenté, hogy mint alkotmányos bíró az afféle tabellákkal nem volt szerencséje bibelődni, sőt nem is tudja hollettöket. Azonban az ijedten előcsúdló nép kérésére a volt collector előadta azokat s így nem volt mit tenni, mint az adót fölszedni szándékozó biztost társaival szállásra utasítani. Ily sajnos helyzet Bereczknek már annyi nyomortól sanyargatott s elszegényedett lakóit — kiknek se marhája s e szerint semmi keresete, se gabonája, se pénze se mestersége nincs — nagyon nyugtalanította.

Következő nap korán reggel az adóbiztos lakásának udvara tele volt főképp román juhászokkal (minthogy férjeik a török tartományokba terelték juhaikat kitélés végett) félve a második gazdától, a váratlan vendégektől, s annyira hódoltak a biztos ur intő falragaszának, parancsolatának a méltóságos személyének, hogy megelépszen szállást, nem győzte jegyezgetni a fizetöket, hanem hű zsandárjainak közreműködését kellett igénybe vennie a rend fenntartására. Ily módon kénytelenítették az elkeseredett székelek közül is többen az erőszaknak engedve utolsó krajczárjokat előkeresni s még hozzá vagy kölcsönözni vagy valamijöket elzalogosítani, hogy dobhassák a feneketlen zsákba s így legalább nyugalmok legyen és tovább ne háborgassanak. Am de mennyire csalódtak ekép is a szegény atyafiak, mikor mégis meglepték bázszám szerint őket a katonák s jó ebédet parancsoltak a nélkül, hogy tekintetbe vétecsék volna, hogy hol fizettek, hol nem, tehát tartaniok kellett, míg az adóbiztos urtól bizonyítványt nem hoztak. Az

annyira szorongatott nép délután a tanácsba megjelent, hol a többség azt határozta, hogy a volt collector az executio költség tekintetéből kitől lehet gyűjtse fel az adót, ki pedig adózni képtelen, azt jelentse be a biztos urnak, a ki ezen eljárás után azon kegyes nyilatkozattal válaszolt, hogy tehát a nagy károsok részére az adó egy egész hóig elhalasztatik. Ez már kedvezmény.

Annyi vészfelhők tornyosultak Bereczk városa fölött hogy csodálni lehet lakosainak csüggedetlenségét s nemes türelmét. De csüggedhetnek-e a dicső hős Atilla méltó unokái, mikor keblükön viszhangra találnak a koszoszr költő szent szavai:

Még jóni kell, még jóni fog

Egy jobb kor.!

Ifj. Fejér János.

B. Vay Lajos Borsodvármegye főispánjának levele a m. kir. udv. kancellárhoz.

Borsodmegyei tudósításunkban említett azon levél, melyet b. Vay Lajos főispán a kancellárhoz intézett, így hangzik:

Nagyméltóságú gróf, és magyar udvari főkancellár ur!

Nagyméltóságodtól táviratilag oct. 15-dikén vett kérésére, rögtön, táviratilag, idegen, talán hatalmamban eléggé nem lévő nyelven feleltem, és ez okozhatta, hogy a mint az ujonnan általam vett 14,998. sz. alatti elnöki iratából tapasztalom, magam nem fejeztem ki tisztán, és szabatosan; mert ugy látom, excellentiád azon véleményben van: mint ha én az általam ez iránt adott feleletben, hogy a borsodmegyei állandó bizottmány gyűlése meg nem tartása végett mi lépéseket tettem? magamat mentgetni, de siker nélkül igyekeztem volna.

Nem tartottam, és most se tartom szükségesnek hivatalos eljárásomra nézve magam mentgetni; mert kötelességem szerint igyekeztem mindég, mint alkotmányos főispán, a hazai törvények rendelkezéit szem előtt tartani, és csak ezek szerint következetesen mindenkor működni.

Ezért minekutána a legközelebb lefolyt országgyűlés végperceiben, ugy a képviselőház, mint a főrendek a nemzet jogai fenntartása iránt egy óvásnak tételt látták szükségesnek; és minekutána én, mint a főrendi táblának hivatalommal és születésemnél fogva igénytelen bár, de még is egyik tagja, ezen óvástételbe belégyeztem, és ez ellen szót nem emeltem, mitől, ha meggyőződéssem a hozott határozat ellenkezett volna, semmi tekintet vissza nem tartóztatott volna; igen természetes, hogy később, midőn Borsodvármegyeének állandó bizottmánya az elnökletem alatt tartott közgyűlésen határozatilag kimondotta, hogy helyesli — miképen kivétel nélkül minden megye helyeslése az országgyűlés által tett minden lépéseket, tehát az óvástételt is, és ezt magáévé teszi, én ily határozat hozatala ellen, mint ki hasonlóan hozatalában az országgyűlésen részes voltam, szót nem emelhettem, és a közakarót, mint vétecsék, kimondottam. Tagadom azonban azt, hogy Borsodmegye ezen óvástétel által a felség jogait akarta volna megátadni; ezen óvással, mint természeténél fogva nem támadó, de védőgyverrel csak önjogai fenntartása végett akart élni.

Elhatározottat felsőbb helyen, hogy különbséget kell tenni azon megyék között, melyek helyeslik ugyan kivétel nélkül az országgyűlésnek minden lépéseit, így tehát az óvást is, de ez utolsót azért ki nem mondják; és azon megyék között, melyek helyeselve minden határozatait az országgyűlésnek, e felett az óvást ki is mondják; és hogy ezen megkülönböztetés szerint ezen megyék bizottmányainak felosztása iránt lépések tétettek, s e végett es. biztosok nevezettek ki, így a mint erről excellentiád tudósított, Borsodba Máriássy Ádámnak kellett volna jönnie. Minden elveim megtagadása, és a legvastagabb következetlenségbe esés nélkül, én tetleg nem tehettem semmi oly lépést, mely a megyének felosztására lett volna távolról is irányozva; de nem is tudhattam magával a megyével hogy fel oszlata; mert jogosan én a megyével csak a bizottmányi közgyűlésben tehettem magam érintkezésbe, de éppen a gyűlés tartásától tiltattam el.

Ily eljárást tölem, mint alkotmányos főispántól követelni nem lehet; vétekdésem szerint ezt csak a kinevezet, biztos hajhatta volna végre, a ki — talán — az ősi alkotmányos törvények által nem véli magát lekötöttnek. Ezért, miután különben is arról nem értesítettem, hogy melyik pereben lép a megyébe a kinevezet biztos, várva várni pedig ezen perczet rögtönzött eleve felügyesztetésem mellett nem lehet kedvem szerint; mint megirtam tehát excellenciádnak, eltávoztam a megyéből, és pedig nem lakóhelyemre, mely a megyében van. Részem nem venni, és nem elnökölnei a 7-diki oktoberi gyűlésben, ezt tehettem; de azt tetleg akadályozni nekem, az ősi alkotmányra esküvel s megyei határozatok iránti tisztelettel is kötelezett főispánnak se nem lehetett, se nem volt szabad, annyival inkább, mert se én, se az első alispán nem hívtuk össze, hanem egyike volt azon havi rendes gyűléseknek, melyek eleitől fogva szabályos határozat szerint minden hó elején szoktak rendszeresen megtartani.

Igy tartott meg ezen közgyűlés és melyet a megye közönsége főleg arra használt fel, — a mit kárhózasat vézésnek mondani alig lehet, — hogy meg egy alázatos felirással járuljon egész bizodalommal a felség legkegyelmesebb színe elé, s ószintén adja elő jelenlegi helyzetét; de ezért rendtelenség, féktelenség még eddig a megyében nem uralkodik; jóllehet minden elkövetettik — más oldalról — a megye és tisztikara tekintélyének megrontására, ugy hogy azt látva, minden itt élő igaz hazafi, ki a törvényes intézetek és alkotmány iránt hűséggel viseltetik, vérző kebellet és aggodalommal néz a közel jövő elejébe, mert, ha a törvényekhez való szigorú ragaszkodás vétül tulajdonittatik, ugy a törvényszegésre csakhamar mindenki följogosítva érzendi magát és ekkor féktelenség, rendtelenség napi rend lesznek, mi eddig csak meg nem érdemlett vád volt.

A míg főispáni állásomat megtartottam, melyre a felséges király által neveztettem ki, — a megye színe előtt

letett hitemhez hü fogok maradni, és óvakodni minden olyan lépés tételétől, mely által azt megszegném.

Ezen lett eskümnök szavai nem azok voltak, melyek a főispáni utasítás egyik pontjában foglaltak, s éppen a legrégibb időtől fogva törvényes használatban volt, úgy nevezett — dekrétális — formával ellenkeztek; én a törvényeknek s alkotmányoknak megtartására, az alkotmányos királyi ő felsége iránti hűségre köteleztem magam esküvel.

Ezen esküforma iránt felsőbb helyről szinte egy év lefolyta alatt semmi észrevétel nem tételét, — ez mint megtörtént dolog el lön fogadva. Azt hiszem fölösleges a 14,780 sz. alatt kívánt felvilágosítást továbbra terjeszteni.

Nyíltan, és férfias jellemhez illőleg, minden tartalék gondolat nélkül kiáltam számolni excellenciádnak hivatalos eljárásomról, nem lévén semmi okom ezt palástolni; de midőn ezt teszem, meggyőződhetik excellenciád arról is: hogy nem azon indokból cselekszem, mintha mentegetődni lenne szándokom. — Mély tisztelettel maradván Alsó Zsolozán oct. 20-án 1861. Nagyméltóságodnak aláíratos szolgálja b. Vay Lajos msk., borsodvármegyei főispán.

KÜLÖNFÉLEK.

— Szebeni lapok szerint gróf Béldi György orsz. pénzügyigazgatási főnök urat táviratilag Bécsbe hívták.

— S mint e pillanatban halljuk el. főkörmányzónk gr. Mikó Imre is hasonló meghívást kapott volna.

— A szász nemzeti gyűlés folyó hó 20-ra ismét összehívott. Várják, hogy határozat és választás fog történni egy a császár ő felségehez küldendő szász követsegre.

— Magyarország ujon kinevezett helytartója gr. Pálffy Mór és segéde Privicz ur folyó hó 6-kán leutaztak Pestre. E két nagy hivatalu egyéniségről bécsi lapokban következő adatokat olvasunk: Gr. Pálffy 1846- vagy 47-ben hagyta el a cs. katonai szolgálatot lovas századosi ranggal s Posonyvármegye főispáni helytartójává lett, herszeg Pálffy örökös főispán mellett. 1848-ban ismét a hadseregbe lépett s altábornagyságig ment elő. E napokban val. b. titkos tanácsossá lön kinevezve, s e minőségében folyó hó 5-kén, mint helytartó pedig 6-kán tette le az esküt. A gróf mintegy 45 éves s igen megnyerő jellegű személyiség. Neje született Wilczek grófnő. — Privicz István udvari tanácsos ur egy minden közigazgatási ügyágazatokban tükéletesen jártas hivatalnok, e mellett egyáltalában becsületes jellem, szigorú törvényszerűséggel s valódi loyális érzülettel. A kevés jót, a mi Bach kormányzása alatt Magyarországra nézve történt, az ő befolyásának tulajdonítják, ki akkor tanácsos volt a belügyminiszteriumban. A „Wand.“ meg van győződve, hogy a mint a dolgok jelenleg állanak, alkalmasabb egyéniséget nem lehetett volna találni az új rendszabályok keresztülvitelére, ha csak túlfeszített szigorral nines szándék azokat alkalmazni.

— A „Forschrift“ szerint a behozandó rendszabályokról ezáltal valószínűleg nem fog külön közlemény intézteni a reichsrathoz.

— Ugyanazon lap azt hallja, hogy b. Stankovics cs. altábornagy, ki egy hét óta Bécsben van, közelebből Erdély kormányzójává fogja kineveztetni. Más lapok szerint a kinevezés már megtörtént volna, de katonai kormányzóvá.

— A magyarországi vármegyék ezútni közigazgatásáról azt írják, hogy a tisztikarok kivétel nélkül oly egyenlőből fognak alkottatni, kik születésükre nézve az illető vármegyékhez tartoznak. A mi a nemzetséget illeti, tiszta szláv népességgel meglehetősen tisztviselőket, a magyar népességgel magyarokat kapnak; a vegyeseknél tekintet lesz minden nemzetségre. A vármegyék eddigi ügykezelése, a mennyire lehet, továbbra is meg fog hagyatni. A közigazgatás berendezése után azonnal lépések tételnek az országgyűlés egybehívására.

— A fenebbi adatok hitelességét azonban nagyon meggyengíti a „Triester Ztg.“-nak egy bécsi tudósítása, mely szerint a rendelkezés alatti hivatalnokoknak Magyarországból más tartományokba áthelyezése miniszteri rendeleti követeztében meg van szüntetve, s többeket figyelmeztettek, hogy tartsák magukat készen, hivatalos tevékenységüknek Magyarországon újból elkezdhetésére.

— Ujabbán Pozsony- és Krassóvármegyék, Sz. Fejérvár, Eger és Nagyszombat városok tisztviselői is megszüntették hivatalos működésüket.

— Helytartósági alelnök Károlyi László ur számára Grafenberghen lakást rendeznek. Távolléte alatt Hedry Ernő másodalelnök ur fogja helyettesíteni, ha ugyan ilyesmire az újrendszer alatt szükség lesz.

— A horvát országgyűlés folyó hó 5-i ülésében Zágrábváros az országgyűlésnek a szerb ügybeni közbenjárását kérte. Szerémmegye bizalmi szavazatot küldött az országgyűlésnek a birodalmi tanács kérdésébeni magatartásáért. Az 1862 ki országos költségvetés és ujonczozás iránti törvényjavaslatok felolvastattak s könyomataik szét fognak osztatni.

— A pesti nemzeti színház közkedvességgel fiatal énekesnője Markovics Ilka k. a. a „M. S.“ szerint e hó közepén Kolozsvárra jövend s szabadság ideje alatt itt fog veeedg szerepelni.

— Debreczenben egy új folyóirat keletkezett „Horvátbágy“ czim s Illésy György szerkesztése alatt. Czélja a vidéki színtestet közölni s havonként háromszor jelenik.

— Karánsebesben mult hó 29-ke éjén a távirat helyiségebe rablók törtek be, a padlathoz csavarozott vasládat felfeszítették s 365 ft tartalmával együtt elvitték. A ládat másnap megtalálták üresen az erdélyi országot mellett.

— Bécsben a halottak estéjén 26 fiatalember a dolgozó és iparosostályból s a birodalom különböző nemzetségeiből, kiment a márciusi elestek sirjához áhitatoskodni. Legelől ment négy magyar nemzeti jelmezből, utánuk négy német, ugynevezett német kalappal, aztán négy lengyel és négy cseh szintén nemzetiesszen öltözködve; végül a többi nemzetségek képviselői zárták be a menetet. A sirnál egy

rövid imát mondtak s azzal eltávoztak a legkisebb csendzavarás nélkül.

— A „M. Sajtó“ egy fejevári levelet közöl, mely a zalathnakörnyéki románság engedelmisségfelmondásáról keringő híreket illő mértékűre szállítja. E level szerint az october 17-re Axintye által felizgatott tömeg, Enyedről hazatérőben Zalathna felé kerülve, az utba eső román falukat is igyekezett fellármázni. Így történt aztán, hogy néhány könnyenbivő, bizonyos oláh pap vezetése alatt, e hó 20-án meglepte a Zalathnán tartózkodó román születésű derék szolgabíró Boér urat, felmondandó neki az engedelmisséget. A fősolgabíró igen okosan azt válaszolta: adjátok nevetek aláírásával azt, mit most mondtatok, hogy igazolhassam magam annak idején. A rakoczátlankodók megígérték, de mind e mánapig jobbnak látták azt nem teljesíteni; sőt számtalanon jöttek a fősolgabíróhoz mindenfelől, kijelentendők, hogy ők a néhány bujtogató tetteiről mitsem tudnak és nem is akarnak tudni, ők ezuta is engedelmeskednek. A derék fősolgabíró ur mindeztet hűségesen referálta a főispán ő magának, kitől az azonnal jött sürgöny azt tartalmazza: hogy a fősolgabíró hivatalát egy percig se hagyja el; a bujtogatók nevét nekik átküldje; mimódoni összejövetelükről felvilágosítást adjon, hogy ha szükség, keményebb eszközökhöz nyúlhasson. Most már nyugodt minden. A fők mindenből ki akarják tisztítani magukat, s iparkodnak másra kenni garázdálkodásukat. A vizsgálat erélyesen foly. Egész vármegye, az egy Felső-Gáldot kivéve, engedelmeskedik, annyi bujtogatás százáa is az alkotmányos tisztviselőknél.

Nemzeti színház. November 6-dikán adatott: „A mátrai vadászat“, vigjáték 3 fevonásban, irta Fáy András. Azon kegyelettel sietünk százháza, melylyel irodalmunk Nestorának tartozunk. Fájdaom e darab nem tartozik azon művek közé, melyek a iszteletemelőt szerző nevét oly méltán kegyeltté tévők a magyar műveltségi körök előtt. Az egész egy gyenge kísérlet hervadt levél az író tisztes homlokát díszítő korszoruban. Az eredetiség mind az ötletet, mind pedig a helyzetekben hiányzik; cselekvény edes kevés, halvány vagy erőtetett humorral; semmi újszerű, a mi az érdeket kielégítne, s taga a mese már akárhányszor felhasznált anyag. Paulayn, Gyulay, Paulay, Komáromi, Boérné mindent elkövettek, hogy a darab csekély érdeke el ne vesszen, de kevés érdemnyel. Hiába na, valljuk meg az igazat, nem volt niből teremteni, s még hozzá Follinusné oly hanggal lépett föl, a miú szokott lenni bárkinek is hangja, mikor nagyon meghittotte magát, t. i. nem éppen kellemes csengésű. Boérné figyelemremelőt készültséggel személyesítette a stiletlen Priuciuclát.

November 7-kén: „Sevillai borbély“, vig opera, 2 felvonásban, Rossinitől. Közelebb három darabról csak annyit jelentünk, hogy előadott, s ez azt jelent, hogy amaz előadásokról semmi figyelemremelőt jelenivalónk nines. Szinte azt mondhatnók a sevillai borbély előadásáról is, mely még „Martha“ előadásánál is gyengébben sikerült. Pedig mily szép zene ez; egykor Bécs közönsége karjain hordozta meg Rossinit az első előadás után. De ily erőltetűl adva előt, annyi mint megfoghatlanná tenni a bécsi sógorok egykori lelkesülését. Mele: Liska (Rosina) éneket és játékat tarthatja tán valaki meglehetősen kielégítőnek; de őszintén szólna hangja gyenge, s feszes éneklési modora mindennek nevezhető, csak bájolóan nem; az a coloratura, s azok a trillák, a melyeket ez alkalommal bemutatni igyekezett, még sok kívánivalót hagynak fen. A 2-dik felvonásban előforduló éneklezke alkalmával Proch változatait éneklé, s megtapsoltatt. Ormay (Bartolo) teljes igyekezettel kívánt feladatának megfelelni; de hát Ormay fogja-e a buffo-szerepeket vinni? Akor igen sajnáljuk ötöt magát is, de még inkább — a publikumot. Pauli (Almaviva) nem igen vesztegette hangját. Ugy látszik, jó hasznát akarja venni — majd Pesten, a hová, mint halljuk, szerződve van. Marcellli meglehetősen Basilio vol, s Follinus, habár Figaró nem a legelőnyösebb szerepei közé tartozik, kielégítőleg személyesítette a borbélyt; csak egy kissé lett volna fűgőbb s hajlékonyabb.

POLITIKAI HIREK.

A velencei és a magyar kérdést nem lehet tovább megoldatlannal hagyni! így szól a tory „Presz.“ A jövő tavasszal békés vagy erőszakos uton meg fognak oldatni. Ha a velencei kérdés el van intézve, akkor Ausztria megérősiheti Magyarországi irányábani állását s ezen királyságot böles engedmények által kiengesztelheti. Ellenben eddigi határozatlan, váró politikájához ragaszkodása csatlalul új habortu kitörését idézendő elő a jövő tavasszal. Már előbb közöltük, mikép a francziák császára, nehogy Franciaország válságos helyzetét még inkább súlyosbítsa, elhatározta a római kérdést statu quo-ban hagyni, s azon tanácsot adta az olaszoknak, hogy minden kívánságuk tárgya Velence legyen. A magyar forradalmi párt Kossuthnak a „Perseveranza“-ban megjelent leveleivel felelt eme felszólításra. Ez elég intés Ausztriának, melynek megbuktatása, úgy látszik, III. Napoleon császárnál mind komolyabb határozattá szilárdul. Ha ezt Olasz- és Magyarország közös nyílt fölkelése által elérheti, annál jobb. De még inkább szeretné, ha az olaszok és magyarok legyőzetenének; mert akkor Franciaország segítségükre sietne, újabb eszméleti háborút kezdene, mely utóvégre terjeszkedési háborúvá nőne ki magát. — A „Presz.“, mely mindig jó indulattal viseltetett Ausztria iránt, így ijesztgeti most pártfogoltját. A „London Review“ is, mely mindig specifcus osztrák közölynek tekintett, egyszerre épen nem illedelmes hangon kezd beszélni az osztrák pénzügyviszonyokról, miket Tripolis és Abyssinia pénzügyviszonyaival hasonlít össze. Ő (a Review) eddig mindig pártfogolta Angliának ausztráliával szövetségét, de hogy ez ezután kívánatos legyen, Ausztriának gondoskodnia kell anyagi és erkölcsi erősbüdséről; attól tart, hogy Olaszországban és „egyebütt“ új csapatok készülnek fel Ausztria ellen.

— A „Siccle“ tudósítása szerint közelebbi napokban

Kossuth Gennában hosszúsas értekezletet tartott Mieroslawszkival. A magyar főnök és a lengyel tkk, ki Caprerából jött, egymásközt s Garibaldival teljesen egyetértének a teendők iránt.

— Több angol lap Kossuth olaszországi izgatásait „igen gyakorlatiakkak“ kezdi nevezni.

— Az osztrák császár és a porosz király találkozásából pedig, úgy látszik, semmi se lesz. A „Wiener Ztg.“ jelenti: Fel vagyunk hatalmazva kijelenteni, hogy szileziai lapokból ide is átszivárgott azon hír, hogy a császár és a porosz király ő felségeik Boroszloban közelebből találkozni fognak, alaptalan!

— Midőn 1820-ban — ugymond a viszonyainkról igen jól értesült „Nord“ — a reactio győzelme után a continensen nem létezett máshol alkotmány csak Magyarországon, I. Ferencz király, Metternich hg. tanácsára, meg akart menekülni a magyar országgyűléstől, s önmaga elnökölt a helytartósági tanácsülésekben, hogy az absolutistikus eszmékre az utat megtörje. Magok a megyék által akar meg-szavaztatni az adót és az ujonczokat, azt híven, hogy az autonómiai jogok e túlmértéke által vetett burokban a megyék magokat megfogadni engedik. Ekkor nem lármáztak sem a helytartóság vakmerősége, sem a megyék mindenhatósága ellen; sőt ellekezöleg Ferencz király a helytartóságban elnökölven, annak minden kormányzási jogát elismeré, s minden megyének elmondák, mikép gyűlése országgyűlést képez. Amde a burok nem fogott, a királyi tanács engedett, de a megyék nem s a kormány sem ujonczot sem adót nem kapott. 1845-ben a bécsi kormány meg akar kiseríteni a Lajos Filipp féle rendszert, hogy az országgyűlésen bármí aron többsége legyen. E végre tehát befolyást kelle szerezni a megyékben, feltalálták tehát az adminisztratív rendszert, a kormány fizetvén az adminisztratorokat, hogy kivonja a főispánok és a megyék függése alól. E tervnek is meg kelle buknia. Ekkor aztán kinyilatkoztató Metternich herczeg, mikép Magyarországon nem lehet másképp csak az ország törvényei szerint kormányozni, s minden ezzel ellenkező rendszerről le kell mondani. Ez alkalomból inkább barátságos mint hivatalos jellemű emlékiratot irt a hg. Jósika b. erdélyi kórlárnokhoz, melyben jelenti, hogy kormányrendszert lehet ugyan változtatni oly országokban, melyek megszokták, hogy iskolás gyermekek módjára mestertől kormányoztassanak: de hosszás tapasztalata folytán meggyőződött, mikép Magyarországot másképp nem lehet, mint saját alkotmánya szerint kormányozni.

— A francia lapok tudósítói csodákat irnak azon bárlól, melyet a magentai herczeg rendezett Berlinben, s melyben a porosz király és királyné is jelen volt. Azon részlek, melyekkel leírják ez ünneplés és hivatalos világmát, meggyőznek arról, hogy a császár rendkívüli követe hallatlan fényűzéssel bájoló és lepte meg vendégeit, s nem tulzott nagyítás, midőn az ezeregy éjszaka csodához hasonlítják, kivált az ebédli terem díszítményét, — melyet 2000 lámpa világított. Mindezen pazar fény mellett kitünő izlés és elegancia uralkodott mindenben, mihez a francziák értenek legjobban. A „Moniteur“ hivatalos levelezője mintegy nagyobb méltósággal igen egyszerűen s minden látszó lelkesedés nélkül említi fel a csodákat, melyektől a többi francia levelező el van ragadtatva. A király e levelező szerint az ebédli-teremben alig ült le a magentai herczeg és herczegnő, a királyné az udvar s a nagybatalmak képviselői között, midőn tollat és papírt kért. A király saját kezével írta s szavakat:

„Éjfélt után egyegyed.

„A porosz király a francia császárnak.

„Köszönöm Felségednek a nagyszerű ünneplést, melyben most résztelt a követsegg.

Vilmos.”

E sürgöny azonnal föladatott a telegraf hivatalban s a francia császár alkalmasint főlegyre kapta Compiègneben. A „Moniteur“ így végzi az ünneplés leírását: „Ő felségeik (a király és királyné) kijelentik, hogy el voltak ragadtatva ez ünneplés által, s kedves emléket vittek el magokkal. Két órákor távoztak. E táncvigalom valóban nemcsak fény, jó izlés s elegancia által tűnt ki, hanem komolyabb oldalról is igényt tarthatott a porosz király és királyné jóindulatára; némileg folytatása volt a király compiégnei vendégi fogadtatásának, s úgy látszott, szívből meg volt vele elégedve. A képviselő személyes érdemei mellett a császár érzelmeinek volt tolmácsa; a porosz király pedig, azon örömből itélve, melyet ez ünneplés mutatott, mintegy új kezességét látá benne azon jó viszonyoknak, melyek köztük léteznek, vagy talán, mondhatnók, azon barátságának, mely közte és a császár közt kötött (établie).“

— Az olasz kamarák nov. 20-ra hívtak össze.

— Valószínű, hogy Bourbon Ferencz lakását Rómából Velenczébe teszi át.

— A „D. A. Ztg.“ párisi tudostója szerint, az ottani rendőrség több rajongó olaszt fogott be, kik a császár élete ellen merényletet akartak elkövetni. Nem hiszszük könnyen.

— Kmetty (Izmail pasa) végkép kilépett a török szolgálatból, s Londonban lakik. Klapka Genfhe érkezett.

— Azon bécsi távirati sürgöny, melys szerint Siellában forradalom folytán a köztársaság kikiáltottat volna, alaptalannak bizonyult be.

— A jezsuiták azon kérelemmel járultak a pápai kormányhoz, hogy Passaglia többé ne neveztesse „pater“-nek. A Sapienza gondnoksága is aztán közbírré tette, hogy Passaglia neve a tanárok névjegyzékéből kitöröltetett.

— Napoleon császár 5000 emberrel szándékozik erősíteni a romai francia helyőrséget.

— Az orosz kormány Lengyelország irányában újból a szelidség politikáját szándékszik követni.

— Romában egy collectív jegyzékről beszélnek, melyet a nápolyi exkírály, a modenai exherczeg, a parmai exherczegnő és a toskánai ex-nagyhg. Napoleon császárhoz intéztek volna.

— A montenegrói határokról érkezett legújabb tudósítások Omer pasa megveretéséről hallgatnak; ezek szerint ő tulajdonképp meg se kezdte még hadműködését.

— A messinai syndicus miniszteri rendeletet közöl, mely a váracseromlását parancsolja.

— Belgrádból írják, hogy a szerb néphadak összeírása az országban mindennél megkezdett. A nép örömmel töltül az összeírásra, még oly ifjak is, a kik a törvényes kort el se érték. Az övkéseket, pisztolyokat, lövegeket mindenütt készítik elő. A pénzügyminiszterium is előkészületeket tesz az új adórendszer behozatalára.

Ujabbak. A péntekreggeli pesti lapok közlik egész terjedelmükben a Magyarországra behozott új rendszabályokra vonatkozó legfelsőbb kéziratokat. Az első Magyarország főkanclerárához gr. Forgách Antalhoz van intézve, melyben a rendkívüli intézkedések szükségessége a magyarországi helyhatóságok nagyobb részének féltelensége s lázadásával határos nyílt ellenszegülése által indokoltatván, a m. kir. helytartótanács testületei hatásköre, valamint egy idejűleg az ország helyhatóságainak működése, a megzavart közrend helyreállításáig ideiglenesen felfüggesztetnek, a még fenálló összes megyei és kerületi bizottmányok s a szabad kir. városok képviselő testületeinek feloszlatása rendeltetik; az új közlegek kirendelése azonban a folyó közigazgatási ügyeknek a jelenlegi tisztviselők által, személyes felelősség alatti folytatása meghagyatik. Végül kijelenti ő Felsége, miszerint

rendíthetetlen szándéka mult évi oct. 20-án kelt diplomája erejénél fogva, Magyarországnak alkotmánya, jogai és kiváltságai, országgyűlése s törvényhatósági intézményeinek helyreállítása tekintetében adott engedményeket jövőndőben is egész épségükben és sértetlenül fentartani. Ezen legf. kéziratához van mellékelve egy 13 czikkből álló rendelet, melyben azon felségátlási, közrend- és csendháborítási bűnök s rendőri kihágások vannak elősorolva, melyek ezentul katonai bíróságok által fognak elítéltetni; ezen katonai bíróságok illetősége tekintetében Magyarország tizenkét kerületre osztatván. — A második legf. kézirat gr. Pálffy Mórictól Magyarország kir. helytartójává nevezik. A harmadikban a m. kir. helytartótanács, a negyedikben pedig a kir. curia értesítetnek a rendkívüli intézkedésekről, melyekhez ő Felsége alyai keblének mély fájdalommal kénytelenített nyulni, s melyek azon remény valóstására vannak ideiglenesen alkalmazva, hogy a rendezet közigazgatás helyreállításával az országgyűlés nem sokára ismét egybe leend hívható a üggyben maradt kérdések alkotmányos utoni elintéztetése végett. (Jövő számunkban terjedelmesen közlünk).

— A „Glasonosa“ című horvát lap biztos kuffó után írja, hogy Bécsből Horvátországba oly rendelet érkezett az összes pénzügyi hatóságokhoz, miszerint hivatalos működéseikben egyedül a horvát nyelvet használják; még pedig nemcsak kifelé, hanem a belső ügyvezetésekben is, mint jegyzőkönyvek stb.

— Turini tudósítások szerint Ricasoli az olasz kamarák összeültével ki fogja adni a romai kérdésben folyt levelezést, melyben ki lesz mutatva, hogy mindent elkövetett e kérdés megoldására. Eképp igazolván magát a nemzet előtt, vissza fog lépni a kormányról.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

November 9-ikén: Nemzeti kölcsön 80.80. 5% Metalliques 67.—. Bank-részvény 750.—. Hitel-részvény 180.—. Váltó Londonra 138.25. Ezüst 137.65. Arany 6.66.

November 7-dikén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 67.50. Erdélyi 64.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(355)
2651. eln. 1861

Hirdetvény.

Az osztrák nemzeti bank azon részvényesei, kik legalább öt, 1861 január 1-sejétől vagy előbbi időről nevükre szóló bankrészvények birtokában vannak, és a szabályok 5. 22. 23. 24. 25. és 27. §§-ai értelmében az 1862-dik januárban tartandó választmányi gyűlésben résztvenni kívánnak, sziveskedjenek ezt a bankigazgatósággal legtovább 1861. szeptember 23-ikáig írásban tudatni.

E bejelentés alapján azon száz részvényesek, kiknek neveik alatt a bank könyveiben a legnagyobb számú részvények előfordulnak, fel fognak szólíttatni, miszerint legelőbb 1861. december 14-dikéig öt bankrészvényt tegyenek le.

Bécs, october 31-én 1861.

Pipitz, bankkormányzó

Coith Henrik Keresztély lovag, korm. helyet.
Winter, bankigazgató.

(359)
1147. Civ. 1861

Hirdetmény.

A Naszódvidéki generalis Sedria mint kereskedelmi törvényszék által ezennel közhírré tétetik, hogy Márkovits Jakab vegyes kereskedése Naszódon, a hitelezőknek további fizetésük megszüntetését jelenti, és az activum és passivumról szóló kimutatása mellett a kibékülési tárgyalásnak megrendelését kéri.

Mint hogy a szükségelt hivatalos tárgyalás már megtörtént, minden hitelezők — kik a fenn nevezett kereskedésnél bármily törvényes szempontból származható követelést tartanak, felszólíttatnak, hogy folyó év november 27-ikéig okadatolt követeléseiket az alólt törvényszékhez beadják, ellenkező esetben ezen elmulasztásból származható károkat nagok-nak tulajdonítsák.

A Naszódvidéki Generalis Sedria üléséből, Naszódon, october 28-án 1861.

(356)
1401. 1861

Hirdetmény.

A fels. kir. Főkormányzóságnak f. évi october 22-én 9008. sz. alatt kelt rendelte következtében az ezen intézet fegyverzeinek a jövő 1862-ik évre járuló

500 pár cipőhez szükséges bőranyagok, u. m. páronként 1 pár borjubőr fő és sarokbőr, 1 pár fontostalp, 1 pár talpbőr, 1 pár sarokfolt, ráma, sarokbélés, és 1 pár fűzőszij, valamint talpalásra szükségesek.

1000 pár fontostalp szállítása végett ezen intézet hivatalos irodájában folyó november hó 18-án reggeli 10 órakor szóbeli áresükkentés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók ezennel meghívattak.

A fenn kitűzött időpontig írásos ajánlatok is elfogadtatnak, melyekben az ajánlott mennyiség és ár betűkkel és számokkal kiirandó.

A fennebbi ajánlatokhoz bánatpénzül 300 o. é. frt csatolandó, és ezen összege: kötelesek a jelen leendő áresükkentés kezdete előtt letenni, mely összeg a szállítást ki nem vevőknek az áresükkentés megejtése után azonnal, a megtartónak pedig a megtörtént hiánytalan szállítás után vissza fog adatni.

Az ezen szállításra vonatkozó szorosabb feltételek az intézet irodájában a szokott hivatalos órák alatt addig is megtekinthetők.

Szamosujvárt, november 5-én, 1861.

Rácz Péter, várnagy.

(357)
1406. 1861

Hirdetés.

A felső kir. Főkormányzóságnak f. évi october hó 29-kén 9677. sz. alatt kelt rendlete következtében a szamosujvári országos fegyvertéz fegyverzeinek a jövő 1862-dik évben szükségeseltető élelmek szállítása végett folyó november hó 18-án reggeli 10 órakor a fennebbi intézet irodájában szóbeli áresükkentés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók ezennel meghívattak.

Minden vállalkozni kívánó köteles az áresükkentés megkezdése előtt 2000 frt o. é. bánatpénzül az áresükkentő bizottmány kezébe letenni, mely összeg meg nem tartóknak a megejtett áresükkentés után azonnal vissza fog fizettetni, megtartó pedig a feltételekben kikötött biztosítékba fog számíttatni.

Az ezen szállításra vonatkozó szorosabb feltételek az intézet irodájában a szokott hivatalos órák alatt addig is megtekinthetők.

Szamosujvárt, november 7-én, 1861.

Rácz Péter, várnagy.

(352)

Árlejtési hirdetmény.

A nemes Alsófehérmegye megyei fogházában találkozó fegyverczek és foglyok élelmezése következtében 1862-dik év január 1-ső napján kezdőleg, ugyanazon év december hava 31-ik napjáig bezárólag terjedő egy egész évre, folyó év december 2-dik napján délelőtti 10 órakor, N.-Enyeden, a megyeháznál tartandó árlejtés útján ki fog adatni; az árlejtési feltételek a megyei levéltárban előre is bárki által megtekinthetők.

Alsó-Fehérmegye tisztségének N.-Enyeden nov. 2-án tartott üléséből

Kiadta Gyarmathi Soma főjegyző.

(358)

1407. 1861

Hirdetmény.

A fels. kir. Főkormányzóságnak f. évi october hó 29-én 9304. sz. alatt kelt rendlete következtében a szamosujvári országos fegyvertéz árszemélyzetének a folyó 1862-dik közigazgatási évben járuló ruházathoz szükségeseltető anyagok, u. m.

305 $\frac{3}{4}$ rőf szerezesen szürke 1 $\frac{3}{4}$ rőf széles nadrág- és mellénynek való posztó;

111 tuczet nadrágra való fekete csont gomb;

55 $\frac{1}{2}$ tuczet rézfűlű, mellényre való fekete száru gomb;

277 $\frac{1}{2}$ rőf 1 rőf széles nadrág és mellény bélés, és zsebek való vászon;

111 darab zöld posztó sapka, fénymázos szemernyővel, szükséges zsinor és rózsával és viaszos vászon borítékkal;

1 darab ezüsttel szőtt kardbojt;

24 „ selyem kardbojt szállítása végett folyó november hó 18-án reggeli 10 órakor a fennebbi intézet hivatalos irodájában szóbeli áresükkentés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók ezennel meghívattak.

Minden vállalkozni kívánó köteles az áresükkentés megkezdése előtt 150 o. é. forint bánatpénzt az áresükkentő bizottmány kezébe készpénzben lefizetni, mely összeg meg nem tartóknak a megejtett áresükkentés után azonnal, megtartónak pedig a megtörtént hiánytalan szállítás után vissza fog fizettetni.

Az ezen szállításra vonatkozó szorosabb feltételek az intézet irodájában a szokott hivatalos órák alatt addig is megtekinthetők.

Szamosujvárt, november 7-én, 1861.

Rácz Péter, várnagy.

NEM HIVATALOS.

(361)

A kolozsvári orsz. és kiváltsággal szabadalmazott

gőz-szappan- és gyertyagyár helyiségénél

Széchenyi-téren — volt barompiacson 39-dik szám alatt,

ezen gyár készítményeinek eladási raktára megnyitott, hol a legjobb minőségű, minden fajta Stearin, takaré és közönséges gyertyák, elain, takaré és pipere szappanok — egy nagyban mint kiesiben a legutányosab gyári áron árulattak, és vidéki megrendelések is a legpontosabban teljesíttetnek.

Továbbá mindenféle gyűlevész zsiradék, avas szalonna, nyers vagy olvasztott fagygyu a lehető legmagasabb árban, készpénz fizetés mellett vásároltatik.

(362)

Felszólítás.

Minekutánna alólt, e folyó hó 30-án méltóságos báró Radák Istvánné uraszony ó nagysága szolgálatjából, más alkalmazásba megyen, következtűleg ő nagysága részére bevásárlásokat többé nem fog tenni; felszólítja mindazon kontókat, — kiknek a méltóságos uraságtól bár mi nemű követelésük is lenne: Számlájokat legfelyebb e hó 25-ig alóltatni, vagy a fenn tisztelt méltóságos uraságnak beadni el ne mulassák, mivel — ellenkező esetben — jogigényeikre néve alólt — szavatosságot magára nem vállaland, és a méltóságos uraság és az elmulasztás esetében az ily követelésükre semmi tekintettel se fog lenni. Kolozsvárt, november 4-én 1861-ben.

Czakó József.

(360)

Elorzott lovak.

E folyó hó 2-dikára viradólag alólt udvarából a következtű lovak oroztattak el, u. m. 1-ször. Egy 15 markos 2 hüvelyk világos pej kanca, homlokán csillag. 2-ször. Ennek 2 éves világos pej kanca csikója, világos pej homlokán csillag. 3-ször. Egy piros pej kanca csikó, 2 éves, bal hátulsó lába szárcsa. 4-ször. Egy piros pej mén csikó, 2 éves, homlokán hosszú fehér csillag. 5-ször. Egy egér színű székely kanca, 9 éves, bal hátulsó czombján $\propto$ jegy, vágott farku, 13 marok 1 hüvelyk. 6-ször. Egy fekete székely kanca, 8 éves, 13 marok 2 hüvelyk, a lekötő helye keken fehér, a csatt helye is fehéren látszik. 7-ször. Egy piros pej székely kanca, 8 éves, 13 marok 2 hüvelyk, jegy nélküli. E fennirt lovak ha netalán valahol fölismeretnének vagy feltartoztatának, tisztelettel kéretik az illető, alóltat az elorzott lovak hollétérol posta útján rögtön értesíteni. Aranykúton, november 4-én, 1861.

Utolsóposta: Mocs.

Hatfaludi Ferencz.

(343)

Haszonbéri hirdetmény.

Nemes Décs városában a postautczában 247 számú kőház, a határon 35 jagerum szántó és kaszáló, gyümölcsös kert, luczernás és 120 veder bort termő szőlővel együtt, több évekre haszonbérbe adandó. Ugyanott 50 szekér széna és 400 véka idei törökbuza eladó. A széna helyben juh vagy szarvasmarhák által is fellegethethetendő. Értekezhetni bérmentes levél útján is a nevezett házszám tulajdonossal.